

ĐỌC SÁCH

NẾP CŨ : LÀNG XÓM VIỆT-NAM, của Toan-Ánh. Saigon, 1961.

Nhà in Phượng-Quỳnh, 1968. 475 tr. 380\$00.

Số-phận tương-lai nước nhà đang bị đinh-đuợt
bởi ngoại-nhân tại ... nước ngoài.

Trước cảnh ngộ trớ trêu ấy, người có chút tâm
huyết không khỏi bùi-ngùi đau xót.

Giữa lúc Gàn tôm đang có tâm-trạng bùi-ngùi
thương cảm đó thì nhà văn Toan-Ánh đem đến cho một cuốn
sách dày ảnh mới in xong.

Rõ là quyển "LÀNG XÓM VIỆT-NAM", cuốn thứ tư đã
xuất-bản trong bộ Nếp Cũ (biên-khảo về phong-tục Việt-Nam).

Đang thương nhớ quê-hương, lại nhận được sách
nói về làng xóm, Gàn tôm đọc xong, nghe lòng rung động nảy
sinh vô hạn cảm hoài : Gàn tôm thay hiện ra trước mắt một
biển lúa xanh bát-ogát mà gió ñồng lồng thổi làm gợn sóng
... êm trôi. Một con đường quê ngòi ngòe khúc rắn lượn
quanh khắp biển lúa rẩi biền mêt ... vào chân trời. Đường
là đường đất, mùa mưa thì lầy lội trơn trượt, mùa nắng
thì bụi bồm, gối-ghẽ, nhưng thơm hương ñồng và lồng gió
nội. Thỉnh-thoảng con đường lại chui qua một cõng làng
quê có mái cung cong với mấy chũ đại tự đã mờ vì rêu phủ.
Vào trong làng có lũy tre bao kín, nó tách ra làm nhiều
nhánh đi vào khắp các thôn cùng xóm hẻm, men theo các bờ ao,
vườn chuối, rặng bì, nương chè .... Rồi sau khi đã ghé thăm
đình, chùa, chợ, giếng, con đường chạy tuốt về cuối làng.

chui qua một chiếc cồng gạch nhỏ hơn cồng đầu làng để "trở ra đồng ruộng, bỏ lại đằng sau chiếc cồng rêu phong và lũy tre già ngô ngác".

Sau nhiều cây số quanh co trên biển lúa mơn mởn xanh rìa, con đường quê lại chui qua cồng cái một làng khác, lại chia làm nhiều nhánh đi thăm khắp làng, rồi lại thoát ra đồng bằng cồng hậu.... Cứ thế con đường đi mãi, đi mãi, vào thăm khắp các làng quê ở châu-thổ miền Bắc, nên đã trở thành một cái gì rất quen thuộc của người dân trong thôn xóm, dã "am-tuồng" tất cả mọi phong-tục, tập-quán, sinh-hoạt, tính-tình của Người quê.

Đọc "Làng Xóm Việt-Nam" của Tuân-Ánh, Gần tôi thấy như mình vừa đi hết con đường quê ấy, vừa qua thăm khắp mọi làng quê cùng người quê với nếp sống mộc-mạc, êm đềm, tuy vất vã nhưng cũng nhiều thú-vị. Lòng thường nhớ Quê-hương bồng chúa chan, đồng thời tình yêu nước cũng bồng lên mãnh-liệt. Bèn lây giây bút ghi vội mây dông cảm-xúc trên đây và mong rằng tác-giả NẾP-CỦ cõ gắng đi hết con đường đã chọn, sớm hoàn tất bộ sách biên-khảo đầy đủ về phong-tục Việt-Nam. Vì bộ sách này không những có ích cho mai hậu, không chỉ là những tài-liệu làm sòng lại nếp sinh-hoạt của xã-hội ta xưa mà còn là sợi dây tinh-thần nối quá-khu với tương-lai giúp cho giông nồi khởi mât gõc.

BÀNG-BÁ-LÂN

(Nhật-váo Tự-Do, Số 3407 ngày 12-12-68)

Tứ trai sang phái:
Ông Nguyễn Văn Thùn, Bà Liệu Chiêu Hết
Bà Nguyễn Thị Cát, Bà Đỗ Thị Phượng Nghi
Ông Nguyễn Văn Toàn, Ông Nguyễn Trung Hùng
Ông Nguyễn Văn Cảnh.

